Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan University Health Board

Yr Adran Orthopteg

Gosod clytiau ar gyfer Amblyopia Gwybodaeth i gleifion

Beth yw Amblyopia?
Cyflwr plentyndod sy'n digwydd pan na fydd y golwg mewn un llygad neu'r ddau lygad yn datblygu'n gywir yw Amblyopia, a elwir hefyd yn 'llygad diog'. Os bydd gan eich plentyn amblyopia mewn un llygad, bydd y golwg yn y llygad hwn yn niwlog a bydd yn dibynnu ar y llygad arall i weld.

Beth sy'n achosi amblyopia?
Mae Amblyopia'n digwydd o ganlyniad i ddiffyg defnydd o'r llygad. Gall y canlynol achosi hyn:

- Llygad croes (tro yn y llygad).
- Presgripsiwn sbectol cryf yn un neu'r ddau lygad.
- Gwahaniaeth dirfawr yn y presgripsiwn sbectol rhwng y ddau lygad.
- Problem strwythurol yn y llygad, neu unrhyw beth s'n atal golau rhag cyrraedd cefn y llygad (retina).

Sut mae trin amblyopia?
Os na fydd eich plentyn yn gweld yn iawn, cynhelir prawf llygad ar gyfer sbectol ac archwilir cefn y llygaid i sicrhau eu bod yn iach. Awgrymir bod angen sbectol. Os bydd y golwg yn wan o hyd mewn un llygad gyda'r sbectol, gellir trin amblyopia gyda chlwt neu ddiferion Atropine.
I gael gwybodaeth am ddiferion llygaid Atropine fel triniaeth, gofynnwch i'r Orthoptydd am daflen 'Triniaeth Atropine ar gyfer Amblyopia'.

Sut mae gosod clwt yn helpu golwg fy mhlentyn?
Defnyddir y clwt i guddio'r llygad da i annog y llygad diog i weithio. Os bydd eich plentyn angen sbectol, gosodir y clwt bob amser pan fydd yn gwisgo ei sbectol.

Beth ddylai fy mhlentyn ei wneud pan fydd yn gwisgo'r clwt?
Byddwn yn argymell unrhyw weithgaredd sy'n annog defnyddio'r llygad; fel darllen, tynnu llun, lliwio, defnyddio'r cyfrifiadur ayyb.

Pan fydd eich plentyn yn dechrau gwisgo clwt, mae'n bosibl y bydd ychydig yn lletchwith a bydd angen ei oruchwylio. Dylai wella wrth i'r golwg wella.
Cofiwch wirio nad yw eich plentyn yn edrych ar ochr y clwt i ddefnyddio ei lygad da.

Am ba hyd fydd angen clwt?
Bydd hyn yn amrywio o blentyn i blentyn yn dibynnu ar oed a lefel y golwg.

Bydd yr Orthoptydd yn gweld eich plentyn yn rheolaidd i fonitro ei gynnydd/ chynnydd. Bydd cynllun triniaeth yn cael ei greu i ateb anghenion gweld eich plentyn.

Ydy defnyddio clytiau'n gweithio'n iawn?
Gyda thriniaeth, gall golwg y llygad diog wella'n llwyr, yn rhannol neu weithiau nid oes llawer o welliant. Mae'r rhan fwyaf o'r gwella'n digwydd o fewn y 150-250 awr gyntaf o wisgo'r clwt.
Mae'r system gweld yn datblygu hyd nes bod plentyn tua 7-8 mlwydd oed. Ar ôl hyn, mae clytiau'n llai effeithlon.
Heb driniaeth, mae'n bosibl y bydd golwg y plentyn yn barhaol wan.   Ni ellir gwella hyn pan fydd yn hŷn.
Bydd y clwt yn gwella'r llygad croes. Mae llygad croes yn cael ei drin gyda sbectol a/ neu lawfeddygaeth.

Awgrymiadau
- Annog a gwobrwyo.
- Gofyn am gymorth—teulu,
- ffrindiau, athrawon meithrinfa neu ysgol.
- Dyfalbarhad, er waethaf gwrthwynebiad.

Sut galla i gael mwy o glytiau?
Gall yr Orthoptydd roi mwy o glytiau yn ystod eich apwyntiad neu gellir eu postio atoch os byddwch chi wedi'u gorffen rhwng apwyntiadau.

Mae'n hynod bwysig eich bod yn goruchwylio'r driniaeth hon yn ofalus. Os na allwch chi fynychu eich apwyntiad, cofiwch roi gwybod i'r Ganolfan Apwyntiadau cynted ag sy'n bosibl.

Cyfeirnod: www.nhsdirect.wales.nhs.uk/encyclopaedia/
Chwiliwch am "Llygad Diog"

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg/
This document is available in English